

MOSSÈN LLORENÇ COT COSTA (1868-1944)

ESCRIT PER ANNA OLIVER BARREDA

Qui fou Mossèn Llorenç Cot? Creiem que s'ha de destacar la seua figura perquè, més que una bona persona, va ser un "sant particular" per a moltes persones de diversos pobles del voltant de Castelló.

Mossèn Llorenç, fill de Llorenç i Vicenta, nasqué a Vinaròs el 4 de juny de 1868 i, després de cursar estudis de medicina a València el 1883, decidí canviar el rumb de la seua vida i va entrar dins dels seminaris per tal de consolidar-se com a sacerdot, fet que ocorregué uns anys més tard, concretament, a finals del 1895, quan tenia 27 anys. Dins de l'Església va formar part de la Companyia de Jesús que implicava, d'una banda, renunciar als privilegis eclesiàstics i, de l'altra, ajudar la gent en general i els més necessitats en particular.

temps, ja que va canviar les ordres típiques dels sacerdots de la seua època per intentar obrir una esclatxa dins del pensament i fer raonar les persones que l'envoltaven.

Llorenç tenia diferents maneres d'ajudar els altres i, per exemple, Pilar Obiol, la seua neboda-néta comenta que Mossèn Llorenç era caritatiu amb tota la gent que ho necessitava i, d'aquesta manera, ens explica que donava tots els diners que tenia en metàl·lic als pobres, fins i tot, "el que va traure per una casa de Vinaròs que va vendre" fins al punt que ell no tenia mai diners en mà, "ni cinc cèntims". Això, però, a diferència del que ens podríem imaginar a priori, tal com ens recorda Pilar Obiol, no vol dir que ell passara fam, ja que "com la gent el volia, de seguida anava una persona i li donava peix, una altra patates [...] no mai li va faltar menjar". Alguns dels altres testimonis subratllen la manera d'ajudar econòmicament, ja que ens expliquen que ell tenia una espècie de màgia perquè ho feia sense que aquestes es pogueren sentir humiliades i, de vegades, afirmen que ho feia des d'una mena d'anonimat. Una altra manera de fer arribar la seua ajuda als altres és mitjançant la col·laboració en la creació de cooperatives, ja que Mossèn Llorenç, després de veure la millora de les capes populars a diferents llocs de l'Estat Espanyol a principis del segle XX gràcies a aquest tipus de projectes, les va prendre com a exemple i va tractar d'impulsar-ne a diferents llocs com Peníscola, El Perelló i Vilafamés per tal que allà també millorara el nivell de vida de la població.

Vinaròs

Pel que fa a la seua manera de ser, tots els testimonis, recollits per Mario Almela Culell, tenen en comú les ganes de transmetre la bona fe de Mossèn Llorenç i ens el descriuen com un home amb el cor molt gran que tractava bé totes les persones sense tenir en compte ni la classe social ni les afinitats ideològiques i/o religioses de cadascú i que, a més, era comprensiu, planer i afable.

De fet, cap testimoni posa en dubte la vocació que tenia Mossèn Llorenç i que estava plena de bona intenció per ajudar la resta de persones del seu voltant tant materialment com espiritualment. A més, molts el consideren un home avançat al seu

Peníscola

Aquestes tres poblacions són algunes en les quals trobem diverses pinzellades de la biografia de l'autor, de manera que, a partir d'ara, ens endinsem en el viatge personal del protagonista que va fer al llarg de la seua vida i que està farcit d'anècdotes curioses. La primera parada és a Peníscola on, a banda de crear la cooperativa de treball i el sindicat de pescadors, també va salvar un xiquet que s'ofegava prop d'una zona rocosa dins de la mar. Allí, a més, es va convertir en una persona respectable, ja que va aconseguir posar fi a les disputes que hi havia entre l'autoritat i els pescadors només rondant a les nits per les zones on succeïen els conflictes. Per tant, aquestes anècdotes només poden fer constar la bona iniciativa de Mossèn Llorenç i la seua capacitat perquè tota la gent el respectara gràcies al seu do de gents i a la seua capacitat d'argumentació.

Si seguim l'ordre cronològic, després d'estar uns anys a Peníscola, va arribar el 1907 a Vilafamés on només va viure durant tres anys. Ací, seguint amb els seus principis i la seua bona fe, muntà una cooperativa agrícola que es va constituir el 29 d'octubre de 1908. Això, ho podem veure de pròpia mà a una carta que va enviar al Pare Vicent el 14 de març de 1909 "Mi querido Padre, consigo establecer un Sindicato Agrícola de San Isidro Labrador aprobado ya por el Sr. Obispo, con casa social que podemos llamar Círculo Católico, con un ajuar de primera, con cooperativa de ganos y de caja de ahorros y préstamos a los pobres en las que hay reunidas sobre unas 3.000 y pico de pesetas; [...] en dos meses somos ya 125 socios [...]".

Dos anys després de signar aquesta carta, el 1911, va arribar a El Perelló (Terres de l'Ebre),

El Perelló (Terres de l'Ebre)

tornà a fundar un sindicat agrícola i va estar allà fins el 1921. Més tard, va romandre tres anys a Tales, fins el 1925, i, finalment, va arribar a la que seria la seua última destinació: el Grau de Castelló.

Tales

Vilafamés

Sacramento Col Obispo

Vilafamés 14 Marzo 1909

Probablement, allí fou on va llegir la notícia que es va publicar al Diario de Castellón el febrer de 1935 que relatava un acte que va ocórrer a Vilafamés i, potser, en aquell precís moment va recordar com, a les intenses reunions on es trobaven per compartir opinions trenta anys abans, intentava convèncer els agricultors de la localitat perquè s'uniren a la Cooperativa Agrícola. Segurament, va viure amb emoció el gran pas que va fer el sindicat aquell 10 de febrer de 1935: la constitució d'una caixa rural que tenia una similitud molt important amb la caixa que ell va projectar tres dècades abans.

Al Grau de Castelló, com a tots els llocs per on havia passat, Mossèn Llorenç es guanyà l'estima dels seus habitants i alguns dels testimonis que ens ha facilitat Mario Almela encara recorden la figura de Llorenç gairebé com si fóra un sant, ja que no discriminava la gent per cap raó i intentava ajudar tot el món; segurament, fou per aquest darrer motiu pel qual, una vegada començada la Guerra Civil, d'una banda, alguns sectors progressistes li tingueren respecte i, de l'altra, els propis milicians grauers foren els que protegiren directament el sacerdot per evitar que l'assassinaren. Ara, ens podria sorprendre molt, ja que és estrany que uns milicians republicans, que tenien la base assentada en una església ocupada, feren tornos per protegir el sacerdot (de la mateixa església que havien saquejat) d'uns altres milicians que podrien voler assassinar-lo. Ací, queda demostrat que es va saber guanyar la gent del Grau, ja que el van correspondre quan va fer falta. Més tard, aquests mateixos republicans, units a la resta de grauers, el van salvar perquè passaren a protegir-lo indirectament: ningú el va voler denunciar i això li va permetre conservar la vida fins que, el 14 de juny de 1938, les tropes de Franco van prendre la ciutat de Castelló de la Plana i Mossèn Llorenç va deixar la seua vida clandestina a una banda, va tornar a la casa abadia i va

seguir fent missa, tot i que les feia a un pati, ja que l'església de Sant Pere va quedar destruïda.

*Accés al port de El Grau de Castelló.
Detall de l'aduana i, en segon pla, part de l'església.*

Quan va acabar la Guerra Civil, l'1 d'abril de 1939, al Grau de Castelló van haver moltes denúncies anònimes i molta gent va acabar, en el millor dels casos, a la presó. És per aquest motiu que Mossèn Llorenç va tornar a mostrar la seua faceta més amable, ja que, tal com diu la seua neboda-neta Pilar Obiol, "contínuament anava a Castelló per traure gent de la presó. Deia que éren bones persones i, fins i tot, donava la cara per ells i es feia responsable de com es comportarien fora". A més, perquè ens fem una idea millor de la capacitat de perdó de Mossèn Llorenç, Obiol ens comenta que, malgrat saber que una de les milicianes que havia planejat matar-lo, quan encara estava clandestí a la casa abadia, havia tornat a Castelló, després d'haver sobreviscut al conflicte, va decidir no denunciar-la i, així, la va perdonar.

Tot i això, cal tenir en compte que, malgrat el seu viatge per diferents poblacions, Mossèn Llorenç Cot té present la seua localitat: Vinaròs. Tant és així que, entre d'altres coses com ésser subscriptor d'una revista local o contribuir en el finançament d'un monument, segons ens documenta el senyor Sebastián Albiol Vidal, Mossèn Llorenç cada vint de gener, Sant Sebastià, menjava carn i llonganisses torrades com a reminiscència del que es feia al seu poble, que era fer una romeria fins a una ermita i fer-hi torrades de carn.

Mossèn Llorenç va faltar l'11 d'octubre de 1944 al seu Grau i, en morir, la seua cartera se la va quedar Pilar Obiol qui afirma que "en aqueixa cartera no hi havia res més que un bitllet de 100 pessetes" i, això, juntament amb una sotana apedaçada, ens segueixen remarcant la seua humilitat i la seua generositat. Una generositat que li van tornar, des de la Cofradia de Pescadors, ja que, gràcies a la decisió que va prendre Vicent Bellés, el responsable de la cofradia, es van fer càrrec del cost del seu enterrament, que fou multitudinari; això ens demostra que, malgrat haver mort pobre en allò material, va morir ric per l'amor i la devoció que li tenia tot el Grau de Castelló.

Segurament, aquesta estima també la tenien, en més o menys mesura, les persones dels diferents pobles per on Llorenç Cot havia passat i havia deixat la seua empremta. D'aquesta manera, el poble de Vilafamés també té un deute de gratitud envers la figura de Mossèn Llorenç, ja que la seua curta

estada al nostre poble ha donat els seus fruits i és que encara avui dia es mantenen les dues entitats que va ajudar a crear, és a dir, la Cooperativa Agrícola i la Caixa Rural, que comparteixen el mateix nom de "Sant Isidre".

Agraïments a: Samuel Garrido Herrero (professor), Mossèn Josep Alanyà (Tortosa), Mario Almela Culell (periodista de El Grau), Pilar Obiol (neboda-neta de Mossèn Cot), Sebastián Albiol Vidal (abogad de Vinaròs), a Sucine (Castelló) perquè ha col·laborat en la selecció d'imatges i a tots els que ens han ajudat a conèixer Mossèn Llorenç Cot Costa mitjançant els seus testimonis. Coordinador: Eduardo Julián Azuara Palomo.

*Postdata: dedicat a Victòria, María i Isabel Palomo
Tena per la seua estima i les seues vivències a El Grau. D'Eduardo.*

Panoràmica de El Grau de Castelló des del port